

BSZ - Nieuwsbrief

Bomenstichting Zutphen e.o.

April 2019, jaargang 17 nr. 2

Perikelen kastanjes Badhuisweg

Op 13 maart 2019 ontvingen de bewoners van de Vispoortstraat, Hoornwerk en de Badhuisweg een schrijven van het team Beheer & Onderhoud van de gemeente Zutphen met als onderwerp: Het verwijderen van zieke kastanjabomen.

Een citaat uit de brief: "Hierbij informeer ik jullie dat er voor 8 kastanjabomen, die voor jullie appartement staan, een kapvergunning is verleend." De aanwonenden werd op deze wijze verteld dat de gemeente een kapvergunning zou hebben verleend. Dit bleek echter niet het geval. In de brief werd eveneens vermeld dat de bomen op korte termijn omgezaagd zouden worden en dat er geen nieuwe bomen voor in de plaats zouden komen.

De bomen zijn in het verleden al meerdere keren onderwerp van discussie geweest, maar gelukkig hebben de bomen door hun leeftijd en monumentale uitstraling, door alerte inzet van een buurtbewoner en een duidelijke houding van de gemeente het steeds "kunnen winnen" van enkele bewoners van de appartementen in de aanzienlijk jongere nieuwbouw, die de bomen graag weg wilden hebben.

Helaas heeft het team B & O in de brief geen toelichting gegeven omtrent de ernst van de ziekte van de kastanjes. Dus bleven de mensen met de nodige vragen zitten. Enkele bewoners besloten daarom contact op te nemen met onze Bomenstichting. Op hun verzoek hebben deskundigen van de Bomenstichting de kastanjabomen visueel onderzocht om de omwonenden meer duidelijkheid te geven over het ziekteproces. Zij concludeerden dat de bomen inderdaad last hebben van de kastanjabloedingsziekte, maar dat ze ook nog wel een aantal jaren zouden kunnen staan. Geleidelijk aan zouden de bomen dan verdwijnen in wat een "sterfhuisconstructie" genoemd wordt.

Intussen was niet duidelijk wie de eigenaar van dit bomenbestand is en wie onderhoudsplichtig, daarom kregen de bewoners van ons het advies om een brief, met een verzoek tot handhaving van de bomen, naar Waterschap Rijn & IJssel te sturen, met een afschrift naar de gemeente Zutphen. De gemeente Zutphen stelde vervolgens dat Waterschap Rijn & IJssel eigenaar is maar jaren geleden aan de gemeente had verzocht het onderhoud te doen. Bij navraag aan het Waterschap gaf dit echter aan, dat de gemeente eigenaar is en daarmee onderhoudsplichtig. De gemeente kwam intussen tot de conclusie dat er voor de kap van deze bomen wel degelijk een vergunning moet worden afgegeven en dat er dus ook bezwaar aangetekend kan worden.

Maandag 25 maart heeft de buurt ingesproken in de gemeenteraad en heeft de wethouder toegezegd dat, hangende het onderzoek, de gemeente voorlopig afziet van deze bomenkap en een gesprek zal aangaan met de omwonenden.

Rob Weimer

De Stentor 21 oktober 2010

'Rij kastanjes is beeldbepalend'

Wie de plek nabij de Vispoortstraat aan de IJssel nu bezoekt, constateert dat het een kale bedoening is. Het gras is gemillimeterd, er groeit verder niets anders. De bomenrij is niet meer intact. Volgens Hamming zijn er twee kastanjes verwijderd omdat ze ziek waren en ziet Rijkswaterstaat liever geen nieuwe aanplant. Rijkswaterstaat hanteert het principe dat langs de rivier niet zomaar groen mag worden geplant, want dat vormt een obstakel in de strijd tegen hoogwater. De Stadspartij stelt dat het college zich moet inspannen om „duidelijk te maken dat de bomenrij beeldbepalend is voor Zutphen, dat er al decennia bomen staan en dat die nooit eerder als risico bij de waterkering zijn aangemerkt”.

Samenvatting Uitspraak Kastanjeboom Rijkeshage

Op 4 januari 2019 deed de rechtbank uitspraak in de zaak over het ongeluk met de grote paardenkastanje bij de steiger van de fluisterboten aan de Rijkeshage. Hieronder een samenvatting van deze uitspraak:

Het ongeval met de kastanjeboom aan de Rijkeshage vond plaats op 16 juli 2015. Ondanks dat het die dag zonnig en windstil was, brak onverwacht één van de hoofdtakken van de kastanjeboom af en is vervolgens op zes daaronder wachtende personen gevallen. Een aantal van hen raakte licht gewond, maar één vrouw liep daarbij ernstig letsel op. Deze schokkende gebeurtenis kwam niet alleen plaatselijk in het nieuws maar kreeg ook aandacht in de regionale en landelijke media. Op 22 juli 2015 stelde de zwaargewonde vrouw uit Amsterdam, die blijvend invalide is geworden, de gemeente Zutphen aansprakelijk voor door haar geleden en nog te lijden schade.

De vraag die de rechtbank moest beantwoorden was of de gemeente nalatig is geweest bij het onderhoud van de bewuste kastanjeboom. Daarbij geldt als uitgangspunt dat het onzorgvuldig is om een gevaarlijke situatie in stand te houden. Maar of de gemeente Zutphen onzorgvuldig heeft gehandeld hangt af van de mate van waarschijnlijkheid dat de hoofdtak zou afbreken en de 'hoegrootheid' van de kans dat daaruit ongevallen ontstaan, de ernst van de mogelijke gevolgen en de mate van bezwaarlijkheid van de te nemen veiligheidsmaatregelen (aldus eerder de Hoge Raad).

Toon Hermans

Bomen zijn als mensen,
ze wachten tot je weer eens langs komt.

De rechtbank heeft vastgesteld dat de boom in opdracht van de gemeente in 2008, 2009, 2010, 2012 en laatstelijk op 24 februari 2015 is gecontroleerd door een onafhankelijk boomtechnisch bureau. Daarbij werd de boom aanvankelijk als 'attentiebboom' maar in 2012 en 2015 als 'risicoboom' aangemerkt, onder meer vanwege aantasting door de kastanjabloedingsziekte. In het laatste onderzoeksrapport werd geadviseerd om binnen drie maanden 'nader onderzoek' te doen. Op 26 mei 2015 is de boom op verzoek van de coördinator van de fluisterboot opnieuw gecontroleerd, dit keer door medewerkers van de gemeente en alleen visueel, met als resultaat dat de kastanjeboom op de kaplijst voor het najaar van 2015 werd geplaatst.

Het standpunt van de gemeente is dat zij niet nalatig is geweest omdat zij haar zorgplicht ten aanzien van het onderhoud en de controle van de boom op voldoende wijze heeft uitgevoerd. Dat de betreffende tak alsnog uit de boom viel was niet te voorzien en daarom had de gemeente hiervoor geen maatregelen kunnen treffen.

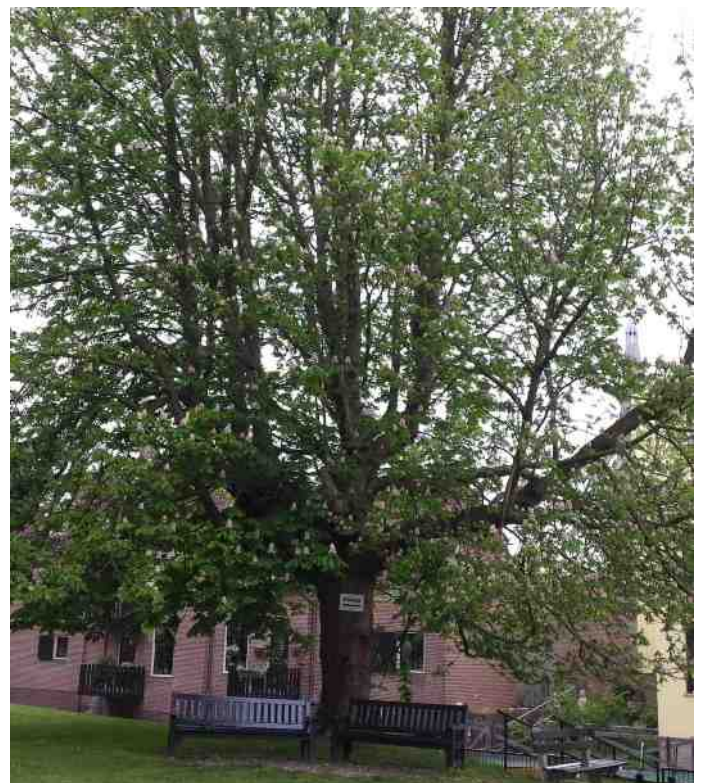
In haar uitspraak van 4 januari 2019 verwerpt de rechtbank dit standpunt van de gemeente. Zij stelt allereerst vast dat de breuk is veroorzaakt door een combinatie van factoren, maar met als belangrijkste oorzaak de afname van de houtsterkte van de boom als gevolg van genoemde kastanjabloedingsziekte. Vervol-

gens concludeert de rechtbank dat de gemeente tekortgeschoten is in de uitoefening van haar zorgplicht ten aanzien van het onderhoud en de controle op de conditie van de kastanjeboom. Immers de laatste visuele controle op 26 mei 2015 kan niet als 'nader onderzoek' worden gezien waartoe op 24 februari 2015 was geadviseerd, want was feitelijk een herhaling van dat vorige onderzoek. De gemeente had 'diepgaander onderzoek' moeten doen 'om uitsluitel te krijgen met betrekking tot de toestand van de boom en de gevaren die daarmee mogelijk samenhangen'. Verder was het, aldus de rechtbank, voor de gemeente niet bezwaarlijk om dit nader onderzoek te doen of om andere veiligheidsmaatregelen te nemen, waarvan noodkap er één was. Dit nader onderzoek of het nemen van maatregelen lag in de rede voornamelijk omdat als de hoofdtak zou afbreken de kans aanzienlijk was dat hierdoor ongevallen met ernstige gevolgen zouden ontstaan, vanwege de omvang en het gewicht van de hoofdtak en de risicovolle locatie van de kastanjeboom, te weten de opstaplocatie van de fluisterboot.

De rechtbank concludeert daarom dat de gemeente aansprakelijk is voor de schade van het blijvend invalide geworden slachtoffer.

Na intern overleg heeft de gemeente Zutphen besloten in hoger beroep te gaan tegen de uitspraak van de rechtbank omdat die uitspraak gebaseerd zou zijn op een onjuiste weergave van de feiten en enkele onjuiste aannames. Dit betekent dat het juridisch gevecht voorlopig nog niet is afgelopen. Hoewel het uiteindelijk juridisch oordeel belangrijk is voor - het inspelen op - toekomstige situaties, had het slachtoffer uiteraard liever gezien dat de gemeente zich bij de uitspraak had neergelegd, waardoor aan haar schadevergoeding kon worden uitgekeerd.

Ieke Vreeken

Wat zit er allemaal in de tas van de bomendokter?

Aanwasboor

Met een holle boor wordt een houtmonster uit de stam van de boom gehaald.

In gebruik bij houtvesters om de groei (aanwas) te meten.

Chlorofylmeter

Het meten van het bladgroen (chlorofyl) geeft inzicht in de bemestingsbehoefte van de boom.

CT Scanner

Onderzoek met röntgen apparatuur wordt zeer beperkt en uitsluitend toegepast op twee universiteiten in Europa. Regelier niet in gebruik.

Drone

Voorzien van een camera zal dit instrument op korte termijn ingezet kunnen worden voor het in beeld brengen van het kroonpatroon van de boom.

Endoscopie camera

Na het verwijderen van het houtmonster kan de holle gang gebruikt worden voor het invoeren van de mini-camera voor nader onderzoek.

Fractometer

Een houtmonster uit de aanwasboor wordt in dit apparaat gebogen om de houtsterkte en de elasticiteit te meten om de stabiliteit vast te stellen.

Geluidstomograaf

Door het aanbrengen van een groot aantal sensoren aan de buitenzijde van de stam wordt door geluidsgolven het binnenste van de stam zichtbaar gemaakt. Een perfect beeld van de houtkwaliteit, holtes en restwanden verschijnen in kleur op het scherm van de computer. Interpretatie vereist de nodige kennis en ervaring.

Gronddarar

Sinds kort door het gebruik van betere software toepasbaar voor het opsporen van wortels onder bestrating, asfalt en beton.

Impulshamer

Met het gebruik van deze hamer kunnen via geluidsgolven holtes worden opgespoord welke zichtbaar worden gemaakt op een scherm.

Inclinometer

Een kleine bewegingssensor die voor een langere periode op de stam wordt bevestigd om inzicht te geven in de verankering van het wortelgestel in de bodem.

Infrarood camera

Vanuit een vliegtuig worden opnamen gemaakt van het bomenbestand. Aan de hand van kleurschakeringen worden problemen opgespoord waarna controle op de grond plaatsvindt.

Kronenmeter

Dit apparaat meet de hoeveelheid licht dat in de zomer door het bladerdak valt en zou een indicatie zijn voor het bepalen van de vitaliteit van de boom.

Penetrologger

Meten van de verdichting van de bodem. Bij een druk hoger dan 3 kg per cm² is wortelgroei niet meer mogelijk.

Resistograaf

Het boren van grote gaten in de stam wordt hier vervangen door het gebruik van 3 mm dunne boor die bij een constante snelheid de weerstand en daarmee de kwaliteit van het hout meet.

Shigometer

Een Ohm-meter om de elektrische weerstand van het hout te bepalen. Dit apparaatje, jaren geleden ontwikkeld door Dr. Alex

Shigo, is nu vervangen door de Tree Tonic, gekoppeld aan het Picus systeem (geluidstomograaf).

Transponder

Hiertoe wordt een gaatje geboord in de boom van 6 mm met een lengte van 4 cm waarin een chip wordt geplaatst. Alle data wordt hierin opgeslagen en de data-drager kan met een handcomputer worden uitgelezen.

Trekproefinstallatie

Een stabiliteitsmeting waarbij men met gepaste kracht met een lier aan de boom trekt om de windbelasting te simuleren. Een groot aantal data moet ingevoerd worden om tot een juiste beslissing te komen.

Zuurstofmeter

Veelvuldig gebruikt in de periode toen gas, gewonnen uit de Noordzee, de katoenen afdichtingen in de buisverbindingen deed uitdrogen, waarbij de zuurstof door het gas verdreven werd. Bij een zuurstofpercentage lager dan 12 % stopt de wortelgroei.

Het blijft mensenwerk waarbij ervaring, gezond verstand en een paar goede ogen de doorslag geven om de 'lichaamstaal' van de boom te begrijpen.

In mijn tas ontbreken nooit de houten hamer en het broodtrommeltje.

Woodi.

Boomfeestdag 2019

Op woensdag 20 maart hebben we met de kinderen van de 'Vrije School De Berkel' uit Zutphen de Boomfeestdag 2019 gevierd. Er waren 36 leerlingen van groep 7, onder leiding van leraar Roel Paas.

Eerst even een klein stukje geschiedenis.

De Nationale Boomfeestdag wordt in Nederland jaarlijks gehouden op de tweede woensdag in maart. Deze dag in het voorjaar, werd voor het eerst in april 1957 in Nederland georganiseerd door het Landelijk Comité Boomplantdag (SBB). Dit is sinds 1980 voortgezet door de Stichting Nationale Boomfeestdag.

Deze dag werd in Zutphen altijd georganiseerd door de 'oude' gemeente Zutphen zelf. De verschillende Zutphense scholen werden in een roulerend systeem uitgenodigd en meestal deden klas 5 & 6, nu groep 7 & 8 daar aan mee.

Vanaf 2013 heeft de Bomenstichting Zutphen de organisatie van de Boomfeestdag van de gemeente overgenomen en hebben we met ondersteuning van de 'Groenklas' van de Praktijkonderwijschool Zutphen, veel bomen en struiken geplant.

In 2016 & 2017 heeft de BSZ helaas, vanwege bezuinigingen bij de gemeente, geen Boomfeestdag kunnen organiseren.

Een nieuwe start

In 2018 kon er dankzij een subsidie die door de gemeente Zutphen aan de IVN-werkgroep 'De Kleine Kaardebol' werd verstrekt, weer een Boomfeestdag worden georganiseerd. Coördinator Jouck Iedema, zocht samenwerking met de BSZ en zo hebben we gezamenlijk een nieuwe start kunnen maken.

De Praktijkonderwijschool en de Cateringgroep van Stichting Berkelpark o.l. v. Hannie Beulink waren daarbij ook weer van de partij.

Lang hoorden we niets over de Boomfeestdag 2019. Wij waren er vanuit gegaan dat de IVN-werkgroep 'De Kleine Kaardebol' dit evenement ook dit jaar weer zou opstarten. Dat bleek echter een vergissing, want op 5 februari kregen we via Jouck Iedema een mailtje van de gemeente, waarin we gevraagd werden of het voor ons nog mogelijk was de Boomfeestdag 2019 te organiseren.

De ongeveer 5 weken tot de dag is een korte periode, omdat in het bijzonder de scholen hun programma al voor langere tijd hebben vastgesteld. De "Groenklas" van de Praktijk-onderwijschool was daar een voorbeeld van, want zij meldden zich voor dit jaar af.

Gezien onze betrokkenheid bij de herinrichting van het 'Witte Lint', dat omgetoerd moest worden naar het 'Groene Kralensnoer' konden we na enig overleg met projectleider John Havekes van de Provincie Gelderland en Wilco Overeem van aannemer Vaarkamp beschikken over een mooie plantlocatie nabij industrieterrein De Stoven. De locatie ligt in het 'Groene Kralensnoer' op het dijkje aan de Den Elterweg (tegenover het Gelre-ziekenhuis). Alle beplanting daarvoor was al geregeld door de Provincie, dus nu nog een school, want zonder kinderen geen Boomfeestdag.

We belden vier basisscholen dicht bij de plantlocatie. De 'Vrije School De Berkel', aan de Henri Dunantweg was zeer enthousiast. Leerkracht Roel Paas had net een project afgerond over bomen en struiken en vond Boomfeestdag een prachtige afsluiting daarvan. Roel beloofde met 36 leerlingen te komen en hij kon ook de gereedschappen leveren.

Afgelast!

Het weer op 13 maart, de datum aangewezen door de Stichting Nationale Boomfeestdag, bleek een spelbreker. De hele week regen, regen en nog eens regen. Gelukkig konden een week later op 20 maart, bijna alle deelnemers en ging toen alles van een leien dakje. We hebben met de kinderen, de vrijwilligers Henny Disselhorst en Gerrit Spreng ongeveer 150 struiken op de kruin van het dijkje geplant.

De kinderen deden na enkele korte toelichtingen van GroenLinks raadslid Dolf Logemann, provinciaal projectleider John Havekes en medewerkers van aannemer Vaarkamp goed hun best, waardoor ze al weer snel aan de koek & zopie toe waren.

Precies op tijd, want het begon weer zachtjes te regenen.....

Rob Weimer

